

עבודת הסבלנות - מעשה מחכם ותם 1

מעשה שני בעלי-בתים היו בעיר אחת, והיו גדולים בעשירות, והיה להם בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד, ולמדו שניהם בחדר אחד. ואלו השני בנים היו אחד מהם בר-הבנה, והאחד היה תם (לא שהיה טפש, אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך) ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד; אף-על-פי שהאחד היה חכם והאחד היה תם ומחו היה נמוך, אף-על-פי-כן אהבו זה את זה מאד.

לימים התחילו השני בעלי בתים הנ"ל לירד, וירדו מטה מטה, עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כי אם הבתים שלהם, והבנים התחילו להתגדל. אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם עבורכם להחזיק אתכם; עשו לכם מה שתעשו. הלה התם ולמד מלאכת רצען (סנדלר).

והחכם, שהיה בר-הבנה, לא היה רצונו לעסוק במלאכה פשוטה כזו, וישב בדעתו, שילך בעולם ויסתכל מה לעשות. והיה הולך ומשוטט בשוק, וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש (כלי רתימת הסוסים), שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו: מוארשא. להיכן אתם נוסעים? לוארשא. שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים? ראו שהוא בר-הבנה ומזרז, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמם ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. בבואו לוארשא, מאחר שהיה בר-הבנה, ישב עצמו: מאחר שכבר אני בוארשא, למה לי להתקשר עם אלו? אולי יש מקום טוב מהם? אלה ואבקש ואראה. והלה בשוק, והתחיל לחקר ולשאל על האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם, ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים, וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד.

הלה וראה משרתים של גועלבין (חנייות הלבשה), שהיו הולכים בשוק-והיו הולכים כדרךכם, עם מיני חן שלהם בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלבושיהם ובמלבושיהם - והוא היה בר-הבנה וחרף, וישר בעיניו מאד מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו. הלה אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשואות חן, ואמר להם שאין נח לפניו להיות אצלם ועל מה שהביאוהו, בעד זה שמש אותם בדרך.

והלה ועמד עצמו אצל בעל-הבית אחד. ודרך המשרתים, שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות, ואחר-כך באים למעלות המשרתים הגדולים. והיה הבעל-הבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה כדרך המשרתים, שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הכתף, והיה כבד עליו מאד עבודה כזו. לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה וישב עצמו, כי היה פילוסוף בר-הבנה: מה לי לעבודה זו? הלא העקר הוא רק בשביל התכלית - לשא אשה ולהתפרנס, עדן איני צריך להסתכל על זה, על זה יהיה פנאי להבא, בשנים הבאות, כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות, להשביע עיני בעולם.